

כלי מחקר זה נלקח מתוך מאגר כלי המחקר של קרן שלם התומכת במחקר שמטרתו
סיפור איכות החיים של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית והסובבים אותם.

כל המעוניין להשתמש באחד מכלי מחקר מתבקש לפנות לחוקר שערך את המחקר הרלבנטי
ולוודא את אישור השימוש בכלי מבחינת זכויות יוצרים.

שם הכלי: מדריך ראיון חצי מובנה לאחאים לילדים עם מש"ה, עולי ברית המועצות לשעבר 🌐

פותח בשנת: לא צויין, על ידי: לא צויין 🌐

1	מטרת הכלי	להעמיק בהבנת חוויתם של אחים בוגרים יוצאי ברית המועצות לשעבר אשר גדלו יחד עם אחות עם מש"ה.
2	סוג כלי המחקר	ראיון עומק מובנה למחצה.
3	אוכלוסיית היעד	אחאים בוגרים לילדים עם מש"ה, עולי ברה"מ לשעבר.

רשימת מחקרי קרן שלם אשר עשו שימוש בכלי:

מק"ט	שם המחקר
890-244-2020 למחקר המלא	אלה קרפ- משש (2019). חוויות האחאות לילד עם מוגבלות שכלית התפתחותית במשפחות עולים מברית המועצות לשעבר. עבודת גמר זו מוגשת כמילוי חלק מהדרישות לקבלת תואר מוסמך (MA), בפקולטה למדעי הרווחה והבריאות, החוג לבריאות נפש קהילתית, אוניברסיטת חיפה. בהנחיית: דר' כרמית- נועה שפיגלמן.

[למאגר המחקרים של קרן שלם](#)

בהתחלה אשמח שתספר לי באופן כללי על המשפחה שלך כפי שאתה רואה אותה ולאחר מכן, נעמיק בנושאים יותר ספציפיים

משפחה

1. ספר לי על משפחתך

- * כמה בני משפחה אתם?
- * מי מתגורר בבית?
- * מהי השפה המדוברת בבית?
- * מהי השפה המדוברת מחוץ לבית?
- * אלו חגים אתם חוגגים בבית? (מה אתה חושב, מרגיש ביחס לחגים). במידה ולא חוגגים חגים בבית - האם היית רוצה לחגוג חגים? אלו חגים? למה זה חשוב לך?

העלייה

2. ספר לי על העלייה של משפחתך לארץ

- * מאיפה עליתם?
- * מהי הסיבה שבעקבותיה עליתם לארץ?
- * מתי עליתם?
- * מי עלה?

3. כיצד המשפחה חוותה את תהליך העלייה?

- * האם חוויתם קשיים? אם כן, כיצד זה בא לידי ביטוי? (איך הרגשת באותה תקופה) איך התמודדתם עם הקשיים? למי פניתם, אם בכלל?

אחאות לילד עם מש"ה

4. ספר על האחים/אחיות שלך

- * בני כמה אתם?
- * מה התעסוקה של כל האחים?
- * היכן הם מתגוררים היום?

5. ספר לי על האח עם מש"ה (אקרא בשמו)

- * בן כמה הוא?
- * מתי הבנתם שיש לו מוגבלות?
- * האם הוא אובחן?
 - מה הוא האבחון?
 - מתי הוא אובחן?
 - כיצד האבחון השפיע עליך? (מה הרגשת, חשבת בעקבות האבחון, איך התנהגת לאח לאחר האבחון)

- מי היה מעורב בתהליך?
- האם אתה היית מעורב בתהליך? (כיצד היית מעורב, מה הרגשת באותה תקופה)
- איזה גורמים שהם לא בני משפחה היו מעורבים באבחון/בתהליך שקדם לאבחון?
- האם הייתה פנייה לגורם חיצוני מצד בני המשפחה?
 - אם כן, כיצד הפנייה סייעה?
 - בהסתכלות למבט אחורה, מה היית משנה בתהליך, אם בכלל?

סולידריות בן דורית – עבר לעומת הווה

בשנים הראשונות לאחר העלייה:

6. תאר את היחסים בין בני המשפחה לפני העלייה/בשנים הראשונות לאחר העלייה

האם הייתה דמות סמכותית בבית? כיצד הסמכותיות באה לידי ביטוי?

* כיצד היית מגדיר את התפקיד שלך במשפחה?

* מה הרגשת ביחס למקומך במשפחה?

מי היה אחראי על משק הבית?

מי היה אחראי על טיפול נושאים ברוקריטים?

מי טיפל בנושאים כלכליים?

מי טיפל בנושאים הקשורים לאח עם מש"ה?

7. איך בני המשפחה הסתדרו מחוץ לבית כשהם נזקקו לכך? למשל בהקשר של טיפול באח עם מש"ה?

האם נתקלתם בקשיים?

כיצד התמודדתם עם קשיים אלו?

תוכל לתאר לי סיפור או סיטואציה בה נאלצתם להתמודד עם קושי? (איך הרגשת/ מה חשבת?)

איך התמודדתם עם המצב?

האם המשפחה/אתה נעזרתם במערכות תמיכה חיצוניות?

אם כן, באלו מערכות?

כיצד הגעתם אליהם?

כיצד פניתם?

במבט לאחור, האם היית משנה את דרך ההתמודדות של המשפחה? כיצד?

האם קיבלתם מענה? כיצד?

* מה דעתך על המענה שקיבלתם? מה היה טוב? מה היה חסר?

כיום:

8. תאר את היחסים בין בני המשפחה כיום

מה השתנה לאורך זמן ביחסים בין בני המשפחה, אם בכלל?

מיהי הדמות הסמכותית בבית? כיצד הסמכותיות באה לידי ביטוי?

מה היו המניעים לעזיבה?

באיזה תדירות אתה בקשר עם המשפחה? איך בא לידי ביטוי הקשר (ביקורים, טלפונים)? לאיזה מטרה או

מטרות?

כיצד אתה מגדיר את התפקיד שלך במשפחה כיום?

מה אתה מרגיש ביחס למקומך במשפחה?
מי אחראי כיום על משק הבית?
מי אחראי על טיפול נושאים בירוקרטים?
מי מטפל בנושאים כלכליים?
מי מטפל בנושאים הקשורים לאח עם מש"ה?

9. איך בני המשפחה מסתדרים מחוץ לבית כשהם נזקקים לשירותים? למשל בהקשר של טיפול באח עם מש"ה?

האם כיום המשפחה נתקלת בקשיים בהקשר של טיפול באח עם מש"ה?
כיצד אתם מתמודדים עם קשיים אלו?
תוכל לתאר לי סיפור או סיטואציה בה נאלצתם להתמודד עם קושי לאחרונה? מתי זה קרה? מה קרה?
(איך הרגשת/ מה חשבת?)
איך התמודדתם עם המצב?
האם המשפחה/אתה נעזרים כיום במערכות תמיכה חיצוניות?
מה דעתך על השירות שאתם מקבלים? מה טוב? מה חסר/מה היית ממליץ שיהיה?

יחס המשפחה כלפי הילד עם מש"ה

10. ספר על היחסים של ההורים עם הילד עם מש"ה (אקרא בשמו)

מהם היחסים של האם/ אב עם הילד עם מש"ה
האם יש הבדל? אם כן, מאיפה הוא נובע לדעתך?
מהם היחסים של ההורים עם שאר האחים?
האם הרגשת שהיו הבדלים ביחסים?
אם כן, באיזה תחומים זה בא לידי ביטוי? (דוגמא)
איך הרגשת בנוגע לזה?
כיצד הגבת?

11. כיצד אתה רואה את היחסים של שאר בני המשפחה כלפי אחיך (עם מש"ה)?

בהתמקד בסבים/ ות / דודים/ות בני משפחה יותר מרוחקים
אם יש הבדל ביחסים, כיצד זה בא לידי ביטוי?
האם טיב האלו היחסים השפיעו עלייך?
מה הרגשת/ חשבת על זה?

12. תתאר את היחסים שלך עם אחיך (עם מש"ה)

האם היית מגדיר את היחסים שלך עם אחיך שונה בהשוואה ליחסים עם האחים האחרים?
אם כן, כיצד זה בא לידי ביטוי?
ממה זה נבע?
האם היית מגדיר את היחסים שלך עם אחיך שונה ביחס ליחסי אחים של חברים שלך?
אם כן, כיצד זה בא לידי ביטוי?
כיצד זה השפיע עלייך?

13. חווית האחאות לילד עם מש"ה איך זה להיות אח של.... (הילד עם מש"ה)?

* מה אתם עושים יחד? איך אתה מרגיש כשאתם עושים זאת? איך הוא מרגיש? איך אתה יודע שהוא מרגיש זאת?

* מה אתם לא עושים יחד? מדוע?

* מה אתם לא עושים שהיית רוצה לעשות איתו יותר? מה היה מאפשר זאת?

תקופת הילדות

14. תתאר את תקופת הילדות לצד האח עם מש"ה (שמו)

איך הרגשת באותה תקופה? מה חשבת על האח? על הקשר שלכם?

איך נראו היחסים שלך עם אחיך בתקופת הילדות?

איך החברים שלך התייחסו לאחיך עם מש"ה? האם באו אליך חברים הביתה? כיצד הם הגיבו?

האם היה הבדל בקשר בינך לאחיך עם מש"ה לבין הקשר שלך עם שאר האחים במשפחה?

כיצד החיים לצד אח עם מש"ה השפיע עליך כשהיית ילד, אם בכלל?

גיל ההתבגרות

15. תתאר את תקופת גיל ההתבגרות לצד האח עם מש"ה

האם היה הבדל ביחסים שלכם בגיל ההתבגרות לעומת גיל הילדות?

אם כן, כיצד זה בא לידי ביטוי?

תספר בקצרה על חיי החברה בתקופת גיל ההתבגרות/הלימודים?

האם החברים שלך ידעו שיש לך אח עם מש"ה? כיצד הם שמעו זאת? איך הם הגיבו?

כיצד התמודדת עם תגובתם?

האם שיתפת את בני המשפחה בתחושותיך? האם נעזרת במערכות תמיכה חיצוניות?

באופן כללי, כיצד החיים לצד אח עם מש"ה השפיע עליך כשהיית נער, אם בכלל?

כיום

16. תאר את היחסים שלך כיום עם האח עם מש"ה

* האם היחסים שלכם שונים היום בהשוואה לעבר? אם כן, כיצד?

* מה אתם עושים כיום יחד?

* מה אתם לא עושים? מדוע?

* מה אתם לא עושים והיית רוצה לעשות יותר?

* בהסתכלות במבט לאחור, האם הייתה משנה משהו ביחסים עם אחיך?

* באופן כללי, האם לדעתך חיים לצד אח עם מש"ה משפיעים על האחים במשפחה? כיצד?

תמיכת המדינה במשפחות עולים

17. מה דעתך על שירותים ציבוריים הניתנים למשפחות יוצאי ברית המועצות לשעבר בהקשר של גידול

ילד עם מש"ה?

* האם מידת התמיכה שקיימת במדינה היא מספקת?

* האם היו תקופות בחיים שבהם אתה או המשפחה נזקקתם ליותר עזרה ולא קיבלתם? איך התמודדתם

עם מצב זה?

* אם הייתה לך אפשרות לשוחח עם קובעי מדיניות, מה היית אומר להם? מה היית מציע לשנות, אם בכלל?

סיום ריאיון

הגענו לסוף הריאיון, האם יש משהו שתרצה להוסיף, שלא שאלתי או שלא עלה בריאיון בהקשר של ההתמודדות שלך ושל המשפחה בתמיכה ב... (אח עם משי"ה)?